

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ПРАВОЗНАВСТВА У СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Правила і процедура оцінювання здобувачів освіти з правознавства

Програма курсу з правознавства спрямована на отримання знань, навичок, ставлень і ціннісних орієнтацій, необхідних людині для ефективного соціального функціонування, реалізації її життєвих цілей і завдань, забезпечення умов для формування елементів правової культури, правових орієнтирів та правомірної поведінки учнів.

Під час вивчення правознавства особливу увагу варто приділити правам людини як наскрізному компоненту усіх навчальних дисциплін.

Оцінюючи навчальні досягнення учнів за 12-бальною шкалою, вчитель правознавства має врахувати, що диференціації (віднесенню до першого-четвертого рівня) підлягають насамперед розумові та практичні уміння учнів, які виявляються у різних видах діяльності

З урахуванням сказаного, закладений у Загальних вимогах до оцінювання навчальних досягнень учнів зміст **рівнів навчальних досягнень для курсу правознавства у 9 класі** доцільно трактувати так:

- **на першому, початковому рівні(1-3 бали)**, учень/учениця усно в загальних рисах відтворює один-два юридичні терміни окремої теми, на рівні «так—ні» усно відтворює кілька термінів, вибирає правильний варіант відповіді із двох запропонованих, одним простим реченням передає зміст частини теми, знаходить відповідь на закрите запитання у тексті підручника
- **на другому, середньому рівні(4-6 балів)**, учень/учениця відповідає на окреме питання за допомогою вчителя, репродуктивно відтворює частину навчального матеріалу теми одним — двома простими реченнями, формулює визначення юридичного поняття, відтворює окрему частину основного змісту навчальної теми, відповідаючи на запитання вчителя, визначає одну-дві окремі ознаки правових понять, у цілому відтворює частину навчального матеріалу теми, у цілому правильно використовує окремі юридичні терміни аналізує прості юридичні ситуації, розв'язує тестові завдання першого рівня; може користуватись за допомогою вчителя (зразок, пам'ятка) окремими положеннями нормативних актів
- **на третьому, достатньому рівні(7-9 балів)** учень/учениця самостійно відтворює окрему частину теми, застосовуючи мінімальну юридичну термінологію, дати визначення понять, аналізує зміст правових документів за простим планом, розв'язує елементарні юридичні задачі за допомогою вчителя, знаходить окремі правові норми в тексті нормативних актів, в основному володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, може зіставляти, узагальнювати, інформацію за допомогою учителя; складати прості таблиці, схеми, аналізувати положення нормативно-правового акту за допомогою вчителя, оперує вивченим матеріалом на рівні теми, може самостійно його відтворювати, аналізувати положення нормативно-правових актів, підтверджувати одним — двома аргументами висловлене ним судження щодо правового явища; самостійно розв'язувати юридичні задачі середнього

рівня складності

- **на четвертому, високому рівні(10-12 балів)**учень/учениця вільно викладає правові питання, застосовуючи необхідну юридичну термінологію; вирішувати за допомогою вчителя тестові завдання вищого рівня; самостійно складати таблиці, структурно-логічні схеми з правових питань, аналізувати правові ситуації, дати відгук (рецензію) на відповідь іншого учня, володіє глибокими знаннями, може вільно висловлювати власні судження та аргументує їх, самостійно користується окремими джерелами права; може підготувати повідомлення з юридичної тематики; самостійно вирішує тестові завдання вищого рівня та певні правові ситуації, може використовувати інформацію з додаткової літератури (використання додаткової літератури не є обов'язковою вимогою), ґрунтовно викладає правові питання, висловлює власну позицію і переконливо її аргументує; самостійно знаходить, оцінює та використовує джерела юридичної інформації, зокрема наочні, вмiє узагальнити вивчений матеріал, використовує набуті знання і вміння в практичній урочній діяльності (участь в дискусіях, засіданнях «круглих столів» тощо); може самостійно вирішувати юридичні задачі, застосовуючи правові знання.

Навчальні досягнення учнів оцінюються у процесі навчання (*поточне оцінювання*) та по завершенні теми (*тематичне, семестрове, річне*). **Результати** такого оцінювання у класному журналі фіксуються у балах за **12-бальною шкалою**. Бал у журналі має інформувати тільки про досягнення учнем конкретного результату,

Поточне оцінювання здійснюється у процесі поурочного вивчення теми та часто використовується для коригування процесу викладання. Оцінюються відповіді на запитання, поставлені у ході індивідуального, групового опитування, виконані практичні роботи: результати опрацювання нормативно – правових актів.

Програмою з правознавства в межах кожної теми передбачено проведення **практичних робіт**. Виконання практичних робіт сприяє глибшому засвоєнню нового матеріалу учнями Практична робота – це, переважно, самостійна робота учнів над окремими питаннями теми, правовими ситуаціями, мета якої – опрацювати різноманітні джерела знань: підручник, інтернет-ресурси, тощо. Така робота може виконуватися як у класі, так і вдома.

Згідно з чинною Програмою порядок проведення практичних робіт та оцінювання їх результатів залишається в компетенції вчителя. Якщо практична робота проводиться протягом усього уроку, на правій сторінці журналу робиться запис: Практичне заняття «_____».

Для уроку узагальнення сьогодні найчастіше використовується *комплекс різнорівневих завдань, які сумарно перевіряють досягнення учнями хоча б найбільш важливих із зазначених у Програмі очікуваних результатів учіння матеріалу теми*. Також урок узагальнення можна провести в усній формі.

Оцінний бал за тему виставляється у журналі у колонку без дати з написом **«тематична»**. Під час виставлення тематичного балу враховуємо й поточні оцінки.

Якщо вчитель не проводив тематичного контролю, оцінка за тему – це бал, що переважає серед поточних, виставлених за виконання різних завдань.

Звісно, пріоритетними для виставлення тематичної є бали за завдання, що вимагали від учня/учениці продуктивної діяльності, наприклад, вирішення проблеми, створення суб'єктивно нових знань. Такі завдання учні найчастіше виконують на уроках узагальнення та систематизації результатів учіння теми.

Оцінка за семестр виставляється учневі/учениці на основі отриманих ним/нею тематичних. Семестрова – це переважаючий серед тематичних оцінний бал. Теми, з яких хтось із учнів з якихось причин був не атестований (у журналі це запис «н/а»), при виборі семестрового оцінного балу не враховуються.

Якщо у межах семестру виставлена тільки одна тематична, семестрова оцінка має їй відповідати. Коли з якихось причин в учня/учениці немає жодної тематичної оцінки, за семестр її/його не атестують(запис у журналі «н/а»). Оцінка за семестр виставляється у колонку без дати під записом «**семестр**»..

Семестрова оцінка може підлягати коригуванню. Скоригована семестрова оцінка виставляється без дати у колонку з надписом «**скоригована**» поруч із колонкою «I семестр» або «II семестр».

Усі види оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються за критеріями, наведеними в таблиці.

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів із правознавства

Під час оцінювання навчальних досягнень із правознавства враховується:

- рівень оволодіння знаннями про систему об'єктивно існуючих державно-правових реалій;
- рівень умінь аналізувати суспільно-політичні події, користуватися правовими актами, юридичною літературою;
- рівень сформованості навичок діяти згідно з нормами права у конкретних життєвих ситуаціях.

Всі види оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються за критеріями, наведеними в таблиці.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень/учениця усно в загальних рисах відтворює один-два юридичні терміни окремої теми
	2	Учень/учениця на рівні «так—ні» усно відтворює кілька термінів, вибирає правильний варіант відповіді із двох запропонованих
	3	Учень/учениця одним простим реченням передає зміст частини теми, знаходить відповідь на закрите запитання у тексті підручника

II. Середній	4	Учень/учениця відповідає на окреме питання за допомогою вчителя, репродуктивно відтворює частину навчального матеріалу теми одним — двома простими реченнями, формулює визначення юридичного поняття
	5	Учень/учениця відтворює окрему частину основного змісту навчальної теми, відповідаючи на запитання вчителя, визначає одну-дві окремі ознаки правових понять
	6	Учень/учениця у цілому відтворює частину навчального матеріалу теми, у цілому правильно використовує окремі юридичні терміни аналізує прості юридичні ситуації, розв'язує тестові завдання першого рівня; може користуватись за допомогою вчителя (зразок, пам'ятка) окремими положеннями нормативних актів
III. Достатній	7	Учень/учениця самостійно відтворює окрему частину теми, застосовуючи мінімальну юридичну термінологію, дати визначення понять, аналізує зміст правових документів за простим планом, розв'язує елементарні юридичні задачі за допомогою вчителя, знаходить окремі правові норми в тексті нормативних актів
	8	Учень/учениця в основному володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією; може зіставляти, узагальнювати, інформацію за допомогою учителя; складати прості таблиці, схеми, аналізувати положення нормативно-правового акту за допомогою вчителя
	9	Учень/учениця оперує вивченим матеріалом на рівні теми, може самостійно його відтворювати, аналізувати положення нормативно-правових актів, підтверджувати одним — двома аргументами висловлене ним судження щодо правового явища; самостійно розв'язувати юридичні задачі середнього рівня складності
IV. Високий	10	Учень/учениця вільно викладає правові питання, застосовуючи необхідну юридичну термінологію; вирішувати за допомогою вчителя тестові завдання вищого рівня; самостійно складати таблиці, структурно-логічні схеми з правових питань, аналізувати правові ситуації, дати відгук (рецензію) на відповідь іншого учня

11	Учень/учениця володіє глибокими знаннями, може вільно висловлювати власні судження та аргументує їх, самостійно користується окремими джерелами права; може підготувати повідомлення з юридичної тематики; самостійно вирішує тестові завдання вищого рівня та певні правові ситуації, може використовувати інформацію з додаткової літератури (використання додаткової літератури не є обов'язковою вимогою)
12	Учень/учениця ґрунтовно викладає правові питання, висловлює власну позицію і переконливо її аргументує; самостійно знаходить, оцінює та використовує джерела юридичної інформації, зокрема наочні, вміє узагальнити вивчений матеріал, використовує набуті знання і вміння в практичній урочній діяльності (участь в дискусіях, засіданнях «круглих столів» тощо); може самостійно вирішувати юридичні задачі, застосовуючи правові знання